

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/52/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323201349
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8323201349.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobcu Z. E., nar. XX.XX.XXXX, s doručovacou adresou G. nad U., právne zastúpeného JUDr. Petrom Nízky, advokátom, so sídlom v Humennom, na Námestí slobody č. 2, proti žalovanej S. E., nar. XX.X.XXXX, bývajúcej v G. nad U., na ul. Q. č. XXX/XX, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Humenné zo dňa 23.05.2023 č.k. 6C 29/2023-9, takto

rozhodol:

Potvrdzuje uznesenie s výnimkou výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti.

Žalobcovi sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým uznesením uložil žalovanej povinnosť umožniť žalobcovi užívanie rodinného domu a to do právoplatného skončenia konania o zabezpečenie bytovej náhrady. Žalobcovi uložil povinnosť podať na súde v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia proti žalovanej žalobu o zabezpečenie bytovej náhrady. V prevyšujúcej časti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie bolo odôvodnené tým, že neodkladné opatrenie je inštitútom práva, ktorého cieľom je zabezpečiť rýchlu ochranu porušených práv, a to bez vykonania riadneho dokazovania. Prvým a nevyhnutným predpokladom pre to, aby súd mohol návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť, je neodkladnosť vydania rozhodnutia v takom rozsahu ako to žalobca žiada. Pred ostatnými požiadavkami teda prevláda požiadavka okamžitej úpravy pomerov strán, ak právo žalobcu je tak vážne ohrozené, že bez okamžitej intervencie súdu ho nemožno vykonávať. Tomu zodpovedá aj nutnosť posúdenia proporcionality zásahov do práv a povinností strán sporu. Ďalšou podmienkou je osvedčenie ohrozenia práva žalobcu.

3. V prejednávanej veci návrh na nariadenie neodkladného opatrenia je v časti dôvodný a je potrebné uložiť žalovanej povinnosť, aby umožnila žalovanému užívanie rodinného domu. Z opísaných skutočností bezpochyby vyplýva, že žalobca a žalovaná boli manželmi a rodinný dom bol ich obydľím.

4. Žalovaná zasiahla do práva na obydlie a súkromie žalobcu tým, že mu znemožnila vstup a užívanie rodinného domu, v ktorom má žalobca obydlie viac ako 30 rokov z titulu, že bol manželom výlučnej vlastníčky tohto rodinného domu. Sú preto uložil žalovanej povinnosť umožniť žalovanému užívanie rodinného domu, avšak trvanie neodkladného opatrenia časovo obmedzil a zároveň uložil žalobcovi povinnosť podať voči žalovanej žalobu o zabezpečenie bytovej náhrady.

5. Skúmanie, či žalobca má právo na bytovú náhradu, v akom rozsahu a v akej forme presahuje možnosti rozhodnutia neodkladným opatrením. Len po vykonaní dokazovania v riadnom konaní bude súd môcť

vysporiadať sa s otázkou, či žalobca ako rozvedený manžel má právo na bytovú náhradu po tom, čo sa bude musieť vysťahovať z rodinného domu, ktorý vlastnícky patrí jeho bývalej manželke - žalovanej. V tejto súvislosti sa poukázalo na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 07.06.2006 vydaný vo veci 26Cdo 1544/2005. V danej veci sa riešila otázka vypratania rozvedeného manžela z bytu nachádzajúceho sa v dome patriacom druhému manželovi za situácie, že byt bol oboma manželmi užívaný počas trvania ich manželstva a manžel nevlasník zostal v tomto byte bývať aj po tom, čo manželstvo zaniklo rozvodom.

6. Len v konaní o zabezpečenie bytovej náhrady zo strany žalovanej pre žalobcu bude možné vykonať dokazovanie za účelom zistenia, či existujú dôvody pre odopretie takejto bytovej náhrady v zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tomto zákonnom ustanovení je upravená zásada, podľa ktorej výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie zasahovať do oprávnených záujmov iného a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Ide o všeobecné ustanovenie hmotnoprávnej povahy, ktoré umožňuje posúdiť, či výkon daného subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, odoprieť poskytnúť právnu ochranu uplatňovanému právu. Toto posúdenie je teda založené na úvahe súdu, ktorá musí byť podložená vždy konkrétnymi zisteniami. Či sa výkon určitého práva prieči dobrým mravom, musí byť súdom vo vzájomnom konaní subjektov občianskoprávnych vzťahov vždy zistené podľa objektívneho kritéria s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu, vrátane doby, miesta konania, ako aj postavenia subjektov (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.01.2012 sp. zn. 6Cdo 200/2010).

7. Žalobca mal obydlie v dome vlastnícky patriacom žalovanej a žalovaná mu toto právo odoprela tým, že vymenila zámky a znemožnila žalobcovi dom užívať. To, či žalobca bude musieť dom vypratať, lebo mu zaniklo právo bývania ako manžela vlastnícky domu s poskytnutím bytovej náhrady zo strany žalovanej alebo bez nej, bude možné zistiť až dokazovaním v príslušnom súdnom konaní. Až v takomto konaní bude možné zistiť, či je možné odoprieť žalobcovi právo na bytovú náhradu, ak áno, z akého dôvodu. Súd preto uložil žalobcovi podať samostatnú žalobu o zabezpečenie bytovej náhrady.

8. V prevyšujúcej časti bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý, lebo uloženie povinnosti žalovanej zdržať sa akéhokoľvek nakladania s nehnuteľnosťami, vrátane ich prevodu, zaťaženia v prospech inej osoby, zriadenia akéhokoľvek práva zodpovedajúceho vecnému bremenu alebo ich iného zaťaženia, nie je opodstatnené.

9. O trovách konania sa rozhodlo podľa ust. § 255 ods. 2 C.s.p.

10. Proti tomuto uzneseniu, s výnimkou výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti, podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Navrhla uznesenie zrušiť. Ako dôvod uviedla, že právo žalobcu na bývanie v dome bolo odvodené od toho, že so žalovanou boli manželia. Už počas trvania manželstva pre vážne nehody so žalobcom z domu odišla a býva v prenajatom byte. Plnoleté deti už tiež bývajú inde. Samotný súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že rozvodom manželstva zanikol právny dôvod žalobcu ako nevlasníka domu bývať v ňom a vlasník sa môže domáhať vypratania. Tiež konštatoval, že nárok na bytovú náhradu rozvedeného manžela, ktorému rozvodom manželstva zanikol právny dôvod užívania bytu vo vlastníctve druhého manžela a ktorý je preto povinný byť vypratať, nie je v Občianskom zákonníku výslovne upravený. Žalobcovi doporučeným listom oznámila, že mu zabezpečila ubytovanie a zaplatila nájomné na mesiac. Podľa základných zásad C.s.p., právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Súd v odôvodnení rozsudku citoval rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorý nespadá pod pojem ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít.

11. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal uznesenie v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovanej nie je opodstatnené.

12. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil

náležitú a presvedčivú odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

13. V súvislosti s odvolacími námietkami je potrebné poukázať na ustanovenie § 324 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie. K nariadeniu neodkladného opatrenia môže dôjsť iba vtedy, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená (§ 325 ods. 1 C.s.p.). Súd v zmysle ustanovenia § 330 ods. 1 C.s.p. môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas.

14. Aj keď súd pred nariadením neodkladného opatrenia nemusí dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej, uvedené neznemá, aby bolo možné nariadiť neodkladné opatrenie len na základe tvrdení žalobcu bez hodnoverného osvedčenia skutočností umožňujúcich prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a bez osvedčenia skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov musí byť naliehavá a úprava pomerov sa nemôže vzťahovať na minulý čas.

15. Dôkazné bremeno preukázať, resp. osvedčiť, že v danom prípade boli splnené podmienky pre nariadenie navrhnutého neodkladného opatrenia, zaťažovalo žalobcu. Jeho povinnosťou bolo aspoň osvedčiť, nie nepochybne preukázať konanie a správanie sa žalovanej osvedčujúce potrebu nariadenia neodkladného opatrenia. V prejednávanej veci žalobca dostatočným spôsobom osvedčil, že v dome, vlastníckym právom patriacom žalovanej, žalovaná vymenila zámky a znemožnila žalobcovi ako svojmu bývalému manželovi dom užívať. Základný predpoklad pre nariadenie neodkladného opatrenia vyplývajúci z ust. § 325 ods. 1 C.s.p. tak osvedčený bol.

16. Pokiaľ ide o problematiku užívania bytu v rodinnom dome patriacom druhému manželovi, touto sa nezaoberal len Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku zo dňa 07.06.2006 vydanom vo veci 26Cdo 1544/2005, na ktorý poukazoval prvoinštančný súd.

17. Obdobnou problematikou sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 3Cdo 43/99. Podľa odôvodnenia rozhodnutia vydaného v tejto veci, manžel, ktorý užíval byt v rodinnom dome patriacom druhému manželovi, má po rozvode ich manželstva právo na náhradný byt v zmysle § 713 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 853 Občianskeho zákonníka.

18. Vzťah vyplývajúci z užívania bytu v rodinnom dome po rozvode manželstva je občianskoprávnym vzťahom. Občiansky zákonník neobsahuje výslovnú úpravu existencie a podmienok nároku na bytovú náhradu pri zániku uvedeného odvođeného právneho dôvodu užívania bytu. Z toho však nemožno vyvodit', že by priznanie bytovej náhrady v týchto prípadoch vylučoval. Na daný právny vzťah treba aplikovať analogicky v zmysle § 853 Občianskeho zákonníka tie jeho ustanovenia, ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie, t.j. ustanovenie § 713 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré zakotvuje právo na bytovú náhradu aj iným osobám než nájomcom bytu a predstavuje výnimku zo zásady, že právo na bytovú náhradu prináleží nájomcovi. Niet žiadneho dôvodu, pre ktorý by manžel, ktorý užíval byt v rodinnom dome, mal mať horšie postavenie po rozvode manželstva, ako manžel, ktorý užíval služobný byt po smrti jeho nájomcu alebo po rozvode manželstva s jeho nájomcom. Bývalý manžel nájomcu služobného bytu je chránený priamo ust. § 713 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nie je povinný sa z bytu vysťahovať, kým mu nie je zabezpečený náhradný byt, ak nestačí podľa osobitného zákona poskytnutie náhradného ubytovania. Analogicky je chránený aj bývalý manžel vlastníka rodinného domu, ktorý tiež nie je povinný vysťahovať sa z bytu v tomto rodinnom dome, kým mu nie je zabezpečená bytová náhrada. Táto analogicky poskytnutá ochrana však nie je neobmedzená. Výkon práva na bytovú náhradu nesmie byť totiž v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, inak môže byť ochrana odopretá.

19. Preto vychádzajúc z uvedeného, do vyriešenia otázky, či a v akom rozsahu patrí žalobcovi bytová náhrada, je potrebné poskytnúť žalobcovi ochranu vo forme nariadenia neodkladného opatrenia, tak ako to urobil súd prvej inštancie.

20. Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. uznesenie, s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti, ako vecne správne potvrdil.

21. Zároveň v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % podľa ustanovení § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, ods. 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

22. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).